UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Doct. Martini Lvtherii Avgvstiniani Theologi Synceri Lvcvbrationvm Pars Vna, quas ædidit usq[ue] in annum præsentem XX. Catalogum earu[m] uersa tibi pagina indicabit. Alio Tomo, Domino Volente, ...

Luther, Martin

Basileae, 1520

VD16 L 3411

Canonicorvm In Doctorvm Lvtherianorvm Ad Ioan. Eccium responsio. Gloriosissimo, superdoctissimo triu[m]phatori Magistro nostro. Magistro Ioanni Eccio Theologistae, Canonici indocti S. D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34878

Visual Library

CANONICORVM IN DOCTORVM LVTHERIANORVM AD IOAN. Eccium reſponſio.

Glorioſiſſimo, ſuperdoctiſſimo triũphatori Magiſtro noſtro, Magiſtro Ioanni Eccio Theologiſtæ, Canonici indocti S.D.

SI præter inſcitiã, quam nobis improperas Ecci magnifi
ce, nihil aliud etiam Martino Luthero obieciſſes, cui
nos prudentiæ tuæ uidemur amplius ꝗ ueritati fauere:
territi ſane portentoſo, ſuperciliosoq; Magiſterio tuo,
noſtra frueremur felicitate, nempe ſuauiſſimo ruditatis
beneficio: ut ẽm ærumnoſam uobis Herculibus uitam
emetiuntur ſuperi (immo ipſi immodica ſciẽdi libidine
& arrogãtia, quicquid, id eſt, mali, uobis ipſis inuehitis)
ita nobis tranquillã nõ inuident. Proinde cum prope ſemper nullis noſter te-
cto gaudentium, & umbra calamus infenſus fuerit, aduerſum te quoq; para-
retur minime. Nam quæ inſania, quis furor, indoctos, quos uocas, cũ Apolli-
nis filio, imbelles cum fortiſſimo, obſcuros cum clariſſimo cõgredi? Non tam
incogitantes, nõ tam oſcitabundi, nõ tam ſtupidi, nõ tam ſaxei ſumus, ut quod
omni propulſandũ ſit conatu, ultro adcerſamus periculũ, præſertim quod iam
pridem ſatis nobis perſpicuũ, nunc; tibi uel diſputaturo, uel ſcripturo, forte ne
mortuo qdẽ de futura uerba. Hactenus itaq; dũ tu gloriæ ſtudes impẽdio, nos
tranquillitati nõ tam imprudẽter, ꝗ ignauiter cõſulimus. Atqui nunc cum in
ſignis tua modeſtia, quæ & in prouerbium ceſſit, Martinum Lutherium, uitæ
ſanctimonia nobis commendatum, eccleſiaſticæq; Theologiæ uindicem dili-
gentiſſimũ, ſimul ac liberrimũ, priuatim & publicitus, Manichęũ, Vuickleſiſtã
Huſſitam, & ſexcentis nominibus alijs uocans, Chriſtianum haberi ferre ne-
quit: & ut ex nobis etiã aliquid tuæ gloriæ adcreſcat, in epiſtola ad Reuerendũ
Miſnenſis eccleſiæ Antiſtitem, quæ tua eſt colũbina adeoq; Theologica ſim-
plicitas, nos quoq; pientiſſimo præſuli inuidioſos, toti orbi, quantũ in te eſt,
ſuſpectos facis; nos Lutheranos, & illius errorũ ſeminatores appellãs: hoc eſt,
tuo iudicio, hæreſiarchæ peſſimi ſubſidiarios, præſidia, amicos & patronos: ue-
limus nolimus, cogimur tibi eccleſiæ patrono, & aſſertori, filiorumq; Leui cõ
flatori, & emundatori aliquantam uitæ noſtræ rationem reddere, ſi forte hanc
labem abſtergere liceat. Siquidem & te doctore hæreſeos crimen malignius,
ꝗ ut a Chriſtiana modeſtia patiẽter toleretur. Poſſemus autem, nam nec hoc
indoctis negatum eſt, qui & ſuis nonnunq; ferociunt aculeis, exemplo ſtre-
nuitatis tuæ, modeſtiam remittere, ſtomachari, & plane debacchari, niſi tuum
nobis exploratum foret ingenium. Iterum quæris, quibus ſcabiem tuam offri-
ces, iterum quæris quos inſigniter æciſſes: ut neminem nõ contemptui habe-
as, nemini parcas, nullũ nõ laceſſas: ut cũ Iſmaele unus oppugnes omneis. Pa
rum tibi uidetur cũ doctis gerere bellũ, indoctos etiam prouocas: & quaſi con-
fectum cũ p̄ceptoribus ſit præliũ, ſæuis & in diſcipulos & in patronos: ne quid
reliqui ſiet, quod nõ potentia brachij tui conterat. Dein ubi uel nos cõpeſcue-
ris, uel etiam nõ pro arbitratu tuo ſucceſſerit, caueant ſibi typographi, caueant

præla

Ludũ in Ecciĳ oſtẽtationem.

Eccio non deſunt uerba.

Mouet inuidiã Lutheranis Eccius.

Irritabilis Eccius.

ἀικίζειν eſt iniuria & uerberib⁹ afficiẽ.

prela, caueāt uicina quæq;, ne iniquo Marte tecū dimicēt, adhuc ex recēti ſtrage furibūdo. Cæterū nobis innocētiā candoremq; noſtrū tueri, ꝙ maledicētiæ tuæ reſpōdere magis uidet̃ opꝑpciū. Principio igit̃, ne muliebriter cōrixemur cū inficias ire nō potes, tot exemplaribus, adeoq; tuoipſo cōuincētibus, hæc ꝑte ep̄læ inſerta ꝓfer in mediū: ꝗ rōne id lædorię, imo cōuitij uel diſſimulari, ut̃ æquius interꝑtari poterit, ut ſemel faceſſat ſimultas oīs.

Conuitia excuſari nō poſſunt quæ in Lutheriū Eccius cōgeſſit

Nulla eq̄dē in prōptu eſt qua te excuſemus, at plurimæ nobis patrocinant̃: nā qd tu Ludderanū uocas, nēpe hoīem peſtiferis hęreticiſq; opinionib⁹ imbutū, ſatis & ad faſtidiū uſq; toti⁹ orbis aurib⁹, licet incaſſum, multo iā tp̄e īſtillaſti. Qd̄ ſi uel maxīe obticuiſſes, nōne uere Chriſtianis odioſa ꝑ ſe factionū noīa, etiā ea quę ob btōꝝ patrū memoriā alioq ſuſpiciēda? Videt̃ q; id tibi nihili, niſi & agnoīes ſemiatores errorū, q̄s peſtilētiſſimos ualidius clamas ꝙ cōprobas. Ad hæc, ne te pœnituiſſe dicti ſciat̃, in marginē aſteriſci loco ſcribis, Canonici indocti Lutheriani: timēs forte ne ſōniculoſus lector p̄teruolet, denuo cenſes admonēdū, ſiſtat pedē,

Ad exaſperādos anios Eccius ſcripſit.

dicta diligētius ſecū ꝑpendat, fideli⁹ memoria reponat, ſibi caueat, tibi gratet̃ & applaudat, nobis ſuccēſeat. Vides hic bone uir, īſignite hic oīa magis ad exulcerādos, ꝙ cōciliādos aīos attinere, atq; adeo ut plane merearis talionē reportare. Cæteꝝ id noſtro abludit inſtituto: lege igit̃, ſi magnificētia tua nō dedignet̃,

Veritas eos Lutherio cōciliauit.

qd nobis uirū dei cōciliarit, & q̄tenus Lutheriani ſim⁹. Nō eſt ꝙ ſuſpicere, priuataꝝ affectionū ſtudia: haud tāta inter nos familiaritas ītercedit, null'a hic lucelli ſpes: ex mēdicātiū familia eſt, eleemoſynis uiuit. Sed nouādarū rerū nos cepit cupido, non illa pacis & cōcordiæ diſturbatrix, ſed cōciliatrix: Quia ēm ſeculi hui⁹ ferrei morib⁹ nihil eſt deprauatius, nihil corrupti⁹: qbus hic mederi ſua eruditiōe ſtudet, dū pacē annūciat, obediētiā p̄dicat, humilitatē cōmēdat: & nihil inuitius agēs, ꝙ ꝙ tecū, & cū tui ſi'ibus rixādo bonas horas maleꝑdere cogit̃. Cōtemptū mūdanarū rerū, gloriā cœleſtiū, Chriſtianiſmi ſcopū ſubinde monſtrat, ambitionē execrat̃, auaritiā cleri abominat̃, ſimoniā & Romanę rapacitatis impoſturas, cæteraſq; peſtes ꝓſcindit. Quis niſi mēte motus maligniſſimorūq; morū furcifer, tantas aboleri peſtes nō optarit? Quis Chriſtianus regnū Chriſti nolit, qd̄ īmutet, innouet, & emēdet oīa? Quis noſtrę imperitiæ ſugillationē abhorrēs, nō habet in uotis, ut ꝓfligatis ſterilib⁹, infelicibus, & ingeniꝑdis, reſtituant̃ fœcūdiora, beatiora, ſanctioraq; literarū ſtudia? Vtinā aūt ut refloreſcere bonas artes, ita & mores redire uideam⁹: id qd̄ Martini eſt ſtudiū.

Lutherius magiſter honeſtatis.

Tu uero magiſtrū honeſtatis impugnas, & q̄d ad literas ꝑtinet, nouos cōſarcinas cōmētarios ad ꝑdēdas generoſas adoleſcētū indoles, q̄ſi nō iā ante nugis ſimus adobruti. Porro minori ꝑiculo intētat̃ hæc nouādarū rerū

Eccij cōmentaria.

cupiditas, ꝙ uerboſius expurget̃: ſed ſi oīno id in nobis damnabit̃, poſthac fortaſſis nō uſq;quaq; īdocte ſatisfacturi ſum⁹. Accedit ad hæc cauſarū p̄cipua. Pius Magus eſt Lutheri⁹, indoctos noſtri generis ſibi philtris deuincit: Alioqui nulla ratio capit tā craſſo capite uiros, niſi incātatos, gratiā cū Muſis inituros: mirificū pharmacū, qd̄ ꝗ miſcet altero orbe pene diſſitū inebriat. At nos terræ filij ap̄ti⁹ loq̄mur, & ſcaphā ſcaphā, ſerrāq; ſerrā uocare oportet. Germana ueritas & īuiolata uirtus, quę deos hoīeſq; in amorē ſui pellicere queūt, ipſę ipſiſſimæ ſunt ꝗ nos huic deuīciūt.

Eccij impudentia.

Videmur nūc nobis uidere, qd ad hęc modeſtia Ecciana: ꝙ iactet man⁹, oc̄los, caput, ꝙ manib⁹ pedibuſq; cōteſtet̃, nihil unq; uero abſimilius dictū. At ſui mores ſinēdi ſūt homini, q̄s p̄ter mortē illi adimet nemo. Nos inſtitutū noſtrū certiorib⁹ argumētis, ꝙ aſſeueratiōe ſola ꝓſequemur. Diu pleriq; noſtrū neſciebam⁹, ater ne an candidus eſſet Lutheri⁹, ſed &

Lutherij

Lutherĳ nomẽ plane incognitũ: ante paucos aũt annos declamatiũculę quędã
populares illius, tumultuario & repẽtino ut uidet̃ calore ſcriptę, in manus nr̃as
uenerũt: in q̄bus. x. p̃cepta Moſis enarrãs, uelamẽ ab oculis illiꝰ remouet. unde
tũ ſua eruditione, ꝑſpicuaqꝫ claritate p̄ſtitit, ut ſupra morẽ ſcholaſticorũ, indo/
cti nos ſublimius de Chriſto, ſãctiꝰ de euãgelio ſentiremꝰ: poſitoqꝫ ſupcilio pa/
rũ, imo nihil nobis: multũ, imo oĩa Chriſto deo tribueremus. Sic ſeſe primũ no/
bis ĩſinuauit: mox fama ſupueniẽs, & uiri ĩnocẽtiã docẽs, opinionẽ quã de illo
habebamus cõprobauit. Quid faceremus bone Ecci? habẽdꝰ ne erat odio? floc/
cipẽdendus ne erat? ingrati ne eſſe debebamꝰ? quõ tu eiuſcemodi tractares diſci
pl̃os? Sub hæc cõcionatores q̄dã officĳ ſui male memores, uarĳs ĩ locis, plus æq̃
cõdonatiõibꝰ Põtificũ, q̃s ĩdulgẽtias uocãt, tribuẽtes, mľtorũ ſeducebãt aĩos cõ
fidẽtiũ pollicitatiõibꝰ huiuſcemodi, uľ abiecta uerę pœnitẽtię cruce ſalutẽ ſe aſſe
cuturos: Quid doli, q̄d fraudiũ, q̄d ĩpoſturarũ ſub ſanctimoniæ p̃textu ꝑ male/
dictos nugiuẽdos cõmittebat̃, uľ tacẽtibus nobis, nemo hodie eſt, q̄ neſciat. Si/
lebãt Theologi oẽs: cõniuebãt, imo ꝓbabãt epĩ: refutabat cõcionatorũ nullus:
unde ceu religioſo ſilẽtio licẽtioſæ iniq̄tati autoritas q̃tidie maior accedebat. in/
ualueratqꝫ adeo id mali, ut iã nõ iubileo & q̄nquageſimo quoqꝫ ãno, ſed q̃tãnis
nõ ſemel, ſed iterũ atqꝫ iterũ, nec arduis ex cauſis, ſed plane tenuibꝰ & cõmẽtati
cĳs, nõ ſine aĩarũ deluſiõibus q̃ſtores mľci obãbularẽt. Primꝰ tũc oĩm, quẽ nos
ſcimus Lutherius rerũ indignitate ꝑpẽſa, apud Vuittẽbergẽ. in ſcholis de ĳs re
bus maturiꝰ ꝓpoſitis cõcluſiõibus diſputare cœpit. Quæ ſtatim mira celeritate
ꝑ Germaniã ſparſæ, & ſingulari fauore a doctiſs. etiã q̄buſuis a te forte aut igno
tis, aut cõtẽptis exceptæ, ꝙ fraudes iã nõ pauci ſubolerẽt: tametſi nullus ꝑiclita
ri uellet primꝰ, ut fieri ſolet. Hic tu cõtra anteſignanꝰ criſtã erigebas Ecci, turba
turus cœlũ, terrã, & oĩa: mõ ſaluæ manerẽt indulgẽtiæ. Mittimꝰ pleraqꝫ: ubi uẽ/
tũ eſt in harenã, aiũt frigidiꝰ nihil unq̄ tractatũ, deplorataſqꝫ plane indulgẽtias
ita ut ſi reuiuiſcere debeãt, uel nouæ excogitãdę, q̄bꝰ illæ reducant̃ ex inferis, uľ
ſimulachra mortuarũ honoribꝰ ꝓſequẽda ſint. Nõne ob hoc modeſtiã etiã tuã
Magiſter nr̃ eximie, deceret gratias ſũmas agere Martino: q̄ ſi nulla, certe hac in
re eruditiorẽ reddidit? At nõ ideo dabimꝰ errores a nobis diſſeminatos: niſi em̃
iã diſſeminata fuiſſent Lutheriana, quõ ad nos, q̄ ex idocto uulgo ſumus, & alte
ro pene mũdo ĩtercipimur, ꝑueniſſent? An nõ hoc chalcographoꝝ negociũ ẽ?
q̄ ſimul acq̄ recẽtiora q̃piã ſuboleuerint, ueritati cõſentanea, & applauſibilia ut
lucrũ faciãt, ea magis extorq̄nt, q̄ ambiũt: imo magis ſurripiunt, q̄ extorquẽt:
uerũ tua bella ne deliteſcant, q̄s ſatagit? Nõne uix exoras certis cõditiõibꝰ, nec
tradis, ſed obtrudis? Pauca tñ ſub incude redeũt, niſi forſitã ut magis traducare.
Scis tu nũc ſæpiꝰ Lutheriana & uarĳs p̄lis excuſa, & credis ĩdoctos Canonicos
tantũ moleſtiarũ uoluiſſe ſubire: cũ tua tñ interim apud nos paucos etiã doctos
faſtidiant̃, etiã ab ĩdoctis ĩprobent̃. Veritatẽ ne putas ſub modio poſſe cõdi? Rẽ
q̃ ex deo eſt, abolere poſſe credis? At hĩc litis origo: tu errores uocas, nos ſophi/
ſticis hactenus argutĳs ꝑſuaderi nõ potuimꝰ. Solis em̃ indocti nos ĳs libris ad/
dicti ſumus, q̃ canonici, & oĩm cõſenſu recepti: ſuſqꝫ deqꝫ facimꝰ, ſi quid aliud
efferat̃ q̃d nõs aduerſet̃. Magnificamus q̃cunqꝫ ꝓximiꝰ accedũt ſacris. Omnino
nec angelũ, nec apl̃m quẽuis, uel e cœlo uenientẽ, ſi cõtradicet Euangelĳs, audi
emus. Interp̃tationẽ aũt Euãgelicæ ſcripturæ, q̄ tũuis indocti ſimus, a priſcis il/
lis autoribus, q̄ non tanto interuallo ab Apoſtoloꝝ abfuerũt tẽporibus, diſcere
malumus, q̄ a te farinæ ue tuæ p̃ceptoribus. Et annalibus, hiſtorĳſqꝫ libentius
nos credimꝰ, q̄ humanis & tyrannicis quibuſdã cõſtitutionibus. Papias Hiera

Hh politanus

Præceptoriũ Lutherĳ.

Indulgentiariorum fraudes detexit Lutherius.

Silentio acreuit indulgentĳs autoritas.

Primus Lutherius diſputat libere de indulgẽtĳs.

Cõtra Lutherium bene conãtem inſurgit Eccius.

Diſputatio Lipſica frigidiſſima prouenĳs.

Chalcographi ſpargunt libros.

Eccius ſua excudenda conditionibus obtrudit.

Eccius in caducũ parietẽ inclinat.

Indocti canonici nugis ſophiſticis non dant fidem.

politanus auditor Ioannis inſipiẽter ne & indocte tibi præfatus uidet̃ in libros

Apoſtoli habẽdi autores.

explanatiõis ſermonũ dñi: ꝙ noluerit uarias opiniões ſectari, ſed Apoſtolos ha
bere autores: uti de eo Euſebius & Hiero. narrãt? Verũ uiua illi oracula cõtige
runt. Nos adacti neceſſitate, literarijs Apl'orũ, & quibus apoſtolic⁹ eſt ſpũs, mo

Lutherius nitit ſcripturis.

numentis cõtẽti ſum⁹. Iã ſatis liquidũ, tu ne an Lutherius Euãgelio propi⁹ ince
dat, uter receptioribus nitat̃ autoribus, uter fideli⁹, eruditiuſq; patrũ dicta citet,
uter honeſtiorẽ ſcopũ ſpectet. Fontes aquæ uiuæ quærimus: tu nos ad lacus de
tritos, & amneis turbidos duces? Chriſtũ q̃rim⁹, ubi naſcat̃, oſtẽdat̃. Igit̃ ul' nos
itineris duces tu ſeq̃re, uel te p̃eunte ſequemur. Verũ tu Herode uafrior, & nos
morareris, ſi obſequeremur: nũc Vuickleſiſtas, nũc Manichæos cogno minans
& inter idola ſophiſmatũ conſidẽs, comitatũ nõ polliceris. Quo te rapit inſana
mordacitas, ĩmodicũq; ſentẽtiæ tuæ ſtudiũ? Quis arrogantiã, quis ſupciliũ tuũ

Indocti qui nõ Ecciani.

ferat? Qui tua legunt & amplectunt̃, docti ſunt: qui ęmuli ſcita, tametſi uicinio
ra euangelio & eccl'iaſticis doctorib⁹, ĩdocti & hęretici. Ne ĩdocti dicamur, tua
nobis legẽda, ſcilicet, ne cæci habeamur, oculi ſunt effodiẽdi. Habes ſuccinctim
qua ratiõe Lutheriani ſimus: quaten⁹ euãgelij & Chriſtianæ libertatis amicus

Lutheriũ euãgelicæ ueritatis amicũ imitant̃ indocti.

eſt Lutherius, ſibi nos deuincit. Is ſi & tu fueris, nihil erit q̃ minus & tibi ſimus
addicti. Proinde nõ oꝑtebat nos cõuitijs a tua ĩceſſi modeſtia. Neq; eñ nos ma
le audire debemus, q ſyncera fide a Chriſtianiſs. Theologo non abhorremus:
neq; Lutherij cauſa deterior eſt, ꝙ & indoctis uti magis pia ꝓbat̃. Fatemur ĩſci
tiã noſtrã & fortaſſe nõ minori gloria eã agnoſcimus, q̃ tu laudes tuas paſſim
ebuccinas. Indocti ſum⁹, neſcimus patrocinari lucri turpis in ĩmẽſum ſtudioſis

De cõtractu Auguſtano.

id q̃d nobis cũ ſũmo Ponti. cõe eſt. Nã cũ tu mercatorũ cõductici⁹, cõtractũ ſoci
etatis ſuę plane iniquũ ęquũ declarari ab eo ſupplicibus peteres libellis, repulſã
es paſſus: nimirũ ꝙ ſupra captũ Pontificis Max. tua erãt cõmẽta, qñ uenali lin
gua & manu paratus eras, omnẽ ſemel ſcripturã non modo cogere, & torquere
ſed & peſſundare, ne redires inglorius. Indocti ſumus: nõ uidemus eñ qua rati

Pro temporarijs cauſis iurare.

one ꝑfecti Chriſtũ pauperẽ ſequant̃, ſi pro tẽporarijs cauſis iurẽt. Sed quid? ni
mirũ ea in re & Eraſmus illud ſeculi noſtri ſydus nobiſcũ, te cenſore, hallucina
tur. Indocti ſumus: ſiquidem enumerare non poſſumus uarias primitiuę eccle

Ceremonias docti ignorant.

ſiæ ceremonias: ſed iterum ſe nobis aſſociant plurimi uiri alioqui doctiſſimi. In
docti ſumus: Maieſtatis diuinæ penetralia non ingredimur: ſed nec magnus il

Chryſopaſſo

le Paulus apoſtolus erubeſcit ignorare, quæ tu in Chryſopaſſo coaceruas. Indo
cti ſumus: poſſemus tñ multa huius generis afferre in mediũ, quæ tibi magis q̃

Peregrinationes Eccij.

nobis dedecori eſſent futura. In ſumma eñ nulla tã auſpicata peregrinatio tua
quarũ tu multas iuueniliter, ne dicamus oſtentãter, cõmemoras, quæ nõ & tibi

Libelli editi ab Eccio.

& patriæ fuerit dehoneſtamento magis q̃ gloriæ. Nullus tã paruus a te libellus

Fidele conſilium.

editus eſt, qui nõ aut extremã ſapiat barbariẽ, aut inſignib⁹ ſcateat erratis. Qua
re nõ imprudẽter feceris Ecci prudẽtiſſime, ſi aliquãdiu te intra penates tuos cõ
tineas: & laudẽ, quã nõ potes aſſequi uerboſitate, ſilentio tibi uindices. Equidẽ
q̃ impar cũ doctis ineas certamen, hinc æſtimare licet, quod nec indoctis formi
dabilis eſſe cœperis. Neq; tibi uictoriã ex nobis temere pollicear e: multi ſumus
indocti, & q̃uis non omneis ſophiſticis ſpiculis certare callemus, non pauci tñ
docti ualidos librare contos: Quos declinare non poteris, niſi poſitis conuicijs
& ꝓphanis artibus, ueræ Theologiæ, & Chriſto Opt. Max. totũ te tradideris.

FINIS.